

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Nagy János-utca 1. B.
hova az előfizetési öszvegek, valamint a
kéziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszatérve.

TARTALOM. Nem lesz vasárnapi munkaszünet. — Vegyesek. — Arlejtés.

Nem lesz vasárnapi munkaszünet.

Ha e cikkünk fölé a feuti czímet írjuk, az csak azért történik, mert a vasárnapi munkaszünet kérdése ismét napirenden van és úgy látszik, annak bevezetésére az illető körök nem nagy hajlandóságot mutatnak.

Olvasóink jól tudják, hogy mily szakadatlanul fáradoztunk a vasárnapi munkaszünet érdekében. Fáradoztunk, küzdöttünk, mert hivatottnak éreztük magunkat egy létező törvény jogos alkalmazásának érvényt szerezni, másrészt mert tudjuk, hogy az ország trafikósainak legnagyobb része kívánja a vasárnapi munkaszünet létrehozását. Nem elégedtünk meg csak avval, hogy a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó cikkek egész sorozatát közöltük, hanem az úgy rendkívüli fontosságáról és szükségességéről a legkompetensebb személyiségeket meggyőztük és évek óta azt a meggyőződést nyertük, hogy a magasabb körök épen nincsenek a vasárnapi munkaszünet ellen.

Ha merültek is fel akadályok fölvilágosításaink közt, melyek a vasárnapi munkaszünetre vonatkoztak, mi ragadtuk meg az alkalmat a szivar-automatákat annál is inkább segédeszközül ajánlani, minthogy ezek az összes akadályokat legyőzik, melyek a vasárnapi munkaszünet bevezetését megnehezítik. Soha sem voltunk restek a szivar-automaták működését és azoknak gyakorlati hasznát Ausztriában vizsgálat alá venni, mert ott az automaták már évek óta kitűnően működnek és az automata ügyeket minden fázisukban figyelemmel kísértük.

Őszinte megelégedésünkre közvetlen a pénzügyigazgatóság felügyelete mellett állítottak fel a fővárosban két automatát, melyek közül egyik épen a fővárosi pénzügyigazgatóság palotájában kitűnően működött. Ez oknál fogva már reméltük is, hogy úgy a szivar-automatáknak, mint a vasárnapi munkaszünetnek bevezetését semmi sem gátolja. Pedig a dolog más-képp történt. Az automatákat nem fogadták el és nem vezették be, mert állítólag az osztrák pénzügyminiszterium véleményadása az volt, hogy ezeknek bevezetése nem czélszerű, nem praktikus és így tovább. Természetesen mi is tudakozdunk efelől már csak azért is, mert sehogy sem fért a fejünkbe az osztrák pénzügyminiszteriumnak ez a véleményadása, miután ott az automaták felállítása napról napra történik és továbbá úgy a közönség, mint az elárúsítók nagyon dicsérik. Kérdésközlésünkre az a feleletet kaptuk,

hogy az osztrák pénzügyminiszterium az automatákról rossz véleményt nem adott, sőt ellenkezőleg e gépek működésével nagyon meg vannak elégedve.

Sajnos, nem tudjuk, hogy mi módon és kinek a tanácsára vetették el nálunk az automaták felállítását. Különbösen is kételkedünk azon, hogy az megtörtént és sokkal inkább elfogadjuk azt, hogy nálunk sokkal jobban szeretik a régi és a mostani állapotokat, mint valami újítást létrehozni, mely úgy az előrehaladottságnak mint a célznak, melyet szolgál, tökéletesen megfelelne. Az automata, mint az egytellen és legjobb eszköz azon kicsinyes akadályok legyőzésére, melyek a vasárnapi munkaszünet utjában vannak, Bécsben és Ausztriában tökéletesen megfelel céljának. Ez nem csak a mi véleményünk, hanem az összes számottevő tényezőké, első sorban pedig az osztrák pénzügyminiszteriumé. Ezt akarjuk csak egyelőre konstatálni. És akár elfogadjuk a magyar kir. pénzügyminiszterium az automatákat, akár nem, czélszerűnek tartja-e vagy nem, egy bizonyos, hogy az ügysikertelenségét nem Ausztriában kell keresnünk.

Épen csak a trafikósoknak nem lesz vasárnapi munkaszünetük. Miért? Ki tudna erre felelni? Senki sem láthat a jövődöbe. Azt mondják, hogy vasárnapi munkaszünet eszökkenténé a dohány- és szivar fogyasztást.

Ki tudja ezt biztosan állítani?

Nem lehetséges az, hogy az összes dohányzók készleteiket előre beszerzik? Nem lehetséges, hogy a kávéházak és vendéglők vasár- és ünnepnapokon a trafikokat helyettesítsék. Kinek lenne ebből kára? A kincstárnak talán? Semmi esetre sem! Ha kárról lehet beszélni, akkor az csak a trafikósokat érheti, azokat, kiknek más emberekhez hasonlóan szintén joguk van a hét egy napján nyugodni.

Nem régen festettük azokat az állapotokat, melyek a vasárnapi munka mellett uralkodnak. A tilalom dacára szának zárják be üzleteiket vasárnap délután és nem sokat törődnek azzal, hogy miképp szólnak az eladási szabályzatok; mások pedig eltörlesztik ládákkal és székekkel üzletüket és kész az ugynevezett vasárnapi trafik, melynek megpillantásánál az arra menőnek arcába fut a vér. Nem is csuda ez! Hisz valóságos botrány az, hogy adót fizető szabad polgárok olyanténytelenek megtenni, mit az állam törvényei egyenesen megtiltanak. Nem szégyen az, mikor kereskedők kényszerítelnek arra, hogy áruikat vasárnap az utcára vigyék eladni? Nem kell minden idegennek, ki ezeket látja, azt gondolnia, hogy mily messzire elmaradtunk a többi kultur népektől, és

hogy mily nagy szegénység van nálunk, mikor kénytelenek az emberek nyugalomnapjukat ilyen méltatlan módon eltölteni.

Nem lesz vasárnapi munkaszünet! Istenem, mit tegyenek azok, kiknek az állam nyújtja szükre szabott garassait, melyeket véres verejtékkel keresnek meg. Minden esetre törvényszegésre kényszerítik az embereket, ha bezárják üzletüket, ha nem. Azt kérdezzük, jól van-e ez így?

Nem kötelessége az államnak, még ha hátránya volna is abból, hogy a parlament által hozott és a király által szentesített törvényeknek érvényt szerezzen? Talán nem ilyen törvény az, mely általános munkaszünetet parancsol?

Szabad és lehet a pénzügyminiszternek a törvényen túl tenni magát?

Államférfiúi bölcsesség igazsággal párosulva feleljen e kérdésekre.

De hagyjuk ezt, mert önkénytelen is az a gondolat kel bennünk, hogy a trafikósok ügye a hatalmasoknak nem elég fontos arra, hogy vele foglalkozzanak. Úgy látszik, hogy a trafikósokat az emberi társadalom páriáinak tekintik. Az ország legutolsó napzámosaival többet törődnek, mint velük. A vasárnapi munkaszünet megtagadása elég világos bizonyítéka ennek, mert soha jogosabb kérelem és óhaj nem volt, mint ez, melyet a trafikósok közel nyolcz év óta hangoztatnak. Sok mindent megtehetnek az emberrel, jövedelmét csökkenthetik, táplálékát megszoríthatják, megélhetését megnehezíthetik, de sohasem szabad az embert szabadságától megrabolni, azt a kis levegőt elvenni tőle, mely a megéléshez első sorban szükséges.

Nem lesz vasárnapi munkaszünet!

Mondjuk vigasztalásunkra, hogy ez talán csak egyelőre a szándék, majd talán később meg lesz, mert meg kell lennie.

Mert nem lehet az, hogy az ország 42000 polgára ne élvezze a törvény jótéteményét, melyet a többi polgárainak nyújt. Igaz, hogy a kilátások egyelőre nagyon rosszak. Nem kételkedünk azonban, hogy törvény és jog előbb-utóbb diadal fog aratni. Minden esetre hiányzik e szerencsétlen osztály belső organizációja, mely csak egyes-egyedül volna képes a jognak érvényt szerezni, de miután ez nem létezik, úgy kénytelenek azok, kik már évek óta várják a vasárnapi munkaszünet bevezetését, arra szorítkozni, hogy felkeltsék azon faktorok figyelmét, kik egyedül vannak hivatva a gyengék mellé állni és segíteni. Vannak kereskedelmi kamaráink, melyeknek fenntartására a trafikósok ép oly buzgón hozzájárulnak fillérekkel, mint más kereskedők és ipar-

üzök. Hol vannak e kereskedelmi kamarák?

Nem nekik lenne kötelességük itt érelyesen fellépni? Felhívjuk a kereskedelmi világot, illetőleg annak képviselőit az országban, hogy tagjaiknak ügyét karolják fel. Annál is inkább felhívjuk erre, mert éppen ők vannak hivatva, hogy tárgyalagos és gyakorlati értékű véleményüket kinyilvánítsák.

Az ország kereskedőinek egy tekintélyes részéről van itt szó, tehát érelyesen kell fellépnie, hogy jogaihoz segítse. A trafikósok ép olyan kereskedők, mint a többiek és azt hisszük, hogy az egyre megy akár az állam gyártmányait árusítja valaki, akár magánosét.

Az is kereskedelmi, ez is és a kereskedelmi kamarák vannak hivatva eltávolítani mindent, mely a kereskedelemtől árt és a mit a kereskedőktől jogtalanul kívánnak. A vásárnapi szünet be nem tartása is ilyenféle bilincs. Ezt megoldani a törvény minden megengedett eszközzel, a kereskedelmi kamarák feladata. És így elvárjuk, hogy már a legközelebbi időben e testületek az ügyet a legmelegebben felkarolják, ép úgy elvárjuk azon tisztelt olvasóinktól, kik a kamaráknak tagjai, hogy ott erre vonatkozó indítványaikat megtegyék. Oly világos, érthető és jogos ez óhaj, a vásárnapi munkaszünet bevezetésének kérelmezése, hogy szükséges volna e helyen azt még bővebben is indokolni.

Vegyesek.

A postatakarépképző palotájának tervpályázata. A postatakarépképző palotáját Lechner Ödön tervei szerint fogják építeni. De a pályázat legjobb tervei közül megvásároltak többet. Néhány ilyenféle kitüntetett tervet most a kereskedelmi miniszter megvásárolt, az 1901 jellegű tervet is, melynek szerzői Báthory István és Gerle Lajos.

Kettőzni kell az őrt. Ázsiai állapotokat jelennek a párisi kiállítás jelenlegi közbiztonságáról. A kiállításon látható drágaságok kábitói sokat panaszkodtak a miatt, hogy az igazgatóság nem törődik eléggé a kiállított tárgyak biztonságával. A magyar kiállítás kormánybiztosa például a Quai d'Orsay-n levő kész és már megnyitott palotát ismét bezáratta, mert az ott lévő műkincsek és nagy értékű történelmi drágaságok őrsését elégtelennek találta. A kormánybiztos először a saját személyzetét akarja tökéletesíteni, mert az igazgatóság őrszemélyzetében nem bízunk. Egy párisi ékszerész maga bizonyította be, hogy nem vigyáznak eléggé az ő kiállítására; két munkásával föltörette az üvegszekrényét és egy nagy zsákban elvitette az összes drága holmit, a nélkül, hogy a kiállítás őrszemélyzete észrevette volna a dolgot. Ez az eset talán mégis hat az igazgatóságra és megkettőzi az őrséget a drágaságok előtt.

Fejedelmi kereskedők. Az európai fejedelmek és uralkodó hercegek legnagyobb része vállalkozó, iparos és kereskedő is egyszerre. Az orosz cár egyik legnagyobb bortermelője a világnak és a kaukázusi szőlőből kikerülő finom borok nemcsak Oroszországban, de az egész keleten nagy keresletnek örvendenek. A szász király porcellángyárai milliókat jövedelmeznek évente. A mecklenburgi nagyherceg lovakkal, a Koburg herceg gyümölcsösökkel kereskedik. A bajor hercegnek sajtgyárai vannak, a schleswig-holsteini herceg keményítő-gyára legnagyobb Németországban. Stollberg herceg bányái a Harzban óriási ezüstmennyiséget szolgáltatnak.

Bismarck Herbert hercegnek nagy papírgyárai vannak a Szászerdőben. Még atyja, a vaskanzellár alapította e papírgyárakat, a melyek a porosz lapok legnagyobb részének szükségleteit fedezik. A német császárnak Charlottenburgban nagy porcellángyára van, a mely hírnév tekintetében a szász király gyárai után következik. Potsdamban pedig több előkelő vendéglő és kávéház az övé.

Erős gázlázók. A villamos világítás és a gázláng élethalál harcában az Auer-égők a gázlángok hadseregét óriási módon megnövelték. Az a princípium, hogy a földes anyagok némelyike hevítés által erős izzásba jön, már a század elején ismert volt s Drumond-fény néven mutogatták is az iskolában a diákoknak, de csak Auer éles szeme vette észre, hogy ezt az experimentumot kincses bányázza lehetne alakítani, ha a hidrogén lángban izzó krétadarabot olosz, a krétával sokon földfémekkel lehetne helyettesíteni, a drága hidrogén helyett pedig a világító gázt lehetne használni. Addig kísérletezett, míg megtalálta az Auer-harisnya szükséges anyagain s ma nincs város a földkerekségen, ahol nem használnák az ő harisnyáját. Ámde a gáztechnikusoknak ez a diadal kevés. Nem akarják föladni a reményt, hogy a villamos világítást még legyőzhetik s ismét új találmányokat hoznak felszínre. A villamos világítás nagyelőnyű ivlámpái, melyek műhelyek, termek, utcák és térségek megvilágítására kiválóan alkalmasak, mert ezer meg ezer gyertya erőre világítanak s gyertya óránként a fillér negyedrészébe kerülnek, nem akarnak engedni a dicsőségükből s az Auer-égőt meg a gázlángot kiszorítják mindenütt, ahol nagy térséget egy fényforrással kell megvilágítani. A legújabb hírek szerint a gáztechnika az ivlámpa e privilegiumát megszüntette, mert a sajtolt levegővel táplált Auer-égők képesek ugyanarra, amit az ivlámpa elvégez s így azok a fogyasztóknak, akik még nem vezették be a villamos ivlámpa világítást, meg vannak mentve a gázgyárak számára, mert a sajtolt levegővel táplált Auer izzók beszerzése és berendezése könnyebb ott, a hol már amugy is megvannak a gázcsövek, mint új villamos vezetékeket berendezni. Ugyanis a gázivlámpák csak annyiban különböznek a közönséges Auer-égőktől, hogy egy cső torkollik a láng közepébe, amelybe erős légáram tödul. Ezt a légáramot pedig a vízvezeték csapjánál idézik elő, ugynevezett vízcsap légsűrítővel. Egyes berlini kávéházakban már látni lehet ezeket az új gázivlámpákat. Fényük gyönyörű szép, alakjuk szebb mint a villamos lámpáé, de mivel jelenleg a divat is segít az elektromos világítás térhódításainak, valószínű, hogy ez az új gázivlámpa nagy elterjedést nyerjen.

A m. kir. mezőgazdasági múzeum egyik fő látványosa a fővárosnak, különösen a vidékről fölránduló számára. E múzeumban hasznos és kártevő állatok gyűjteménye, növénytermelési, kertészeti, gyümölcsészeti, szőlőszeti, állattenyésztési, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési tárgyak, gép- és eszköz-modellek, talaj és műtrágya-minták, emléktárgyak, épület-modellek, statisztikai kimutatások stb. láthatók. A múzeum, mely a VII. ker., Kerepesi-ut 72. számú házban van elhelyezve, a hétfői és ünnepeké követő napok kivételével naponként é. e. 9 órától d. u. 1 óráig van nyitva és látogatása ingyenes.

Árlejtés

A m. kir. pénzügyminiszteriumnak folyó évi 1217 P. M. szám alatt kelt rendelete folytán a m. kir. pénzügyminiszteriumnál az 1900., 1901. és 1902. években előforduló különféle fuvarozásokra ezennel árlejtés hirdettetik.

A fuvarozások évi átlaga 1800—2000 koronát tesz ki.

Megjegyeztük azonban, hogy a fenti összeg csak megközelítőleg van jelezve és a fuvarozási megrendelés nagyobb vagy kisebb ö-szegre is kiterjedhet és a vállalkozó köteles az előforduló fuvarokat bármilyen mennyiségben a felügyelőség felszólítására azonnal előállítani és a szállítást a m. kir. államépületi felügyelőség által jelölt helyről vagy helyre eszközölni.

Minden ajánlatnak magában kell foglalnia azon nyilatkozatot, hogy az ajánlattevő az államépületi felügyelőségnek átveendő árlejtesi és szerződési feltételeknek magát feltétlenül aláveti, továbbá, hogy már ajánlata által visszavonhatatlanul köteleztetik, végre, hogy ebbeli nyilatkozata oly jogérvényvel bír, mintha a feltételeket aláírta volna.

Az esetben, ha az ajánlattevő az árlejtesi helyen meg nem jelenhet, a szerződés megkötésére közikiratban meghatalmazottjának a neve is megemlítenőd.

Köteles továbbá az ajánlattevő az évi átlag után számított összegnek 5%-át készpénzben vagy állami letétekre elfogadható értékpapírokban a m. kir. központi állampénztárnál vagy adóhivatalnál bantápenzül letenni és a pénztári nyugtát, valamint vagyonai helyzetéről, nem különben kifogástalan magaviseletéről hatósági bizonyítványt az ajánlatához csatolni.

A szerződési feltételek alulírt felügyelőségnek megtekinthetők.

Az árlejtés a m. kir. államépületi felügyelőségnek: I. ker., Vár, Országház-utca 13. sz. a. és pedig 1900. évi június hó 8-án, d. e. 10 óra-ig fog megtartatni, miért is a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel ellátott és a fent irtak értelmében felsorolt ajánlatok bepecsételve és a borítékon „Ajánlat m. kir. pénzügyminiszteriumnál előforduló különféle fuvarozásokra” felirattal ellátva a kitűzött határidőig a m. kir. államépületi felügyelőség igazgatójánál nyújthatók be.

Pótajánlat, vagyis olyan, mely a benyújtásra kitűzött idő után érkezett be, semmi szín alatt még az esetben sem vehető figyelembe, ha az ajánlat előbbrel volna keltezve s ha csak a postán kellő időben történt feladás nem igazoltatik.

A m. kir. pénzügyminiszterium egyébiránt fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők között, tekintet nélkül az ajánlott árra és feltételekre, szabadon választhasson s azon esetre, ha az ajánlattevők a fuvarozásokért el nem fogadható magas árakat ajánlanának, a fuvarozást az ajánlatok teljes mellőzésével bárkivel eszközölhesse s hogy a célú biztosítására bármely másféle intézkedést t. hessen.

Budapest, 1900. évi május hó 7-én.

A m. kir. államépületi felügyelőség.

Segédszerkesztő: Heltal Nándor.

Elő cs. és kir. szab. eredetű selmezi pipa-, tájékpipa- és pipaszár-gyár győztes-berendezéssel.

TAKÁCS EDE
Zólyom-Selmezz mellett
Alapított 1836-ban.

Ajánlja a legjobb hírnévnek örvendő és kitűnő minőségre nézve páratlan valódi selmezi agyagpipát, tájékpipát, pipaszárakat és szivarszikipát, minden kivételben, a legolcsóbb árak mellett.

Képes árjegyzékek bérmentes visszaküldés esetén kívánatra bérmentve küldetnek

Egyedüli hírneves jó gyártmány.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Die Sonntagsruhe wird nicht eingeführt. — Vermischtes. — Annoncen.

Die Sonntagsruhe wird nicht eingeführt.

Wenn wir diesem Artikel die obige Aufschrift voransetzen, so geschieht es, weil gegenwärtig die Frage der Sonntagsruhe abermals eine offene bleibt und weil dormalen der Wille, die Sonntagsruhe einzuführen, nicht vorhanden zu sein scheint.

Unsere Leser wissen es, wie unausgesetzt wir für die Einführung der Sonntagsruhe eingetreten sind. Wir haben es gethan, weil wir einerseits der gerechten Handhabung eines bestehenden Gesetzes das Wort zu reden uns berufen fühlten, andererseits in Hinblick darauf, dass der grösste Theil der Tabakverschleisser Ungarns die Einführung der Sonntagsruhe wünscht. Wir haben uns nicht blos damit begnügt, auf die Sonntagsruhe Bezug habende Artikel zu veröffentlichen, sondern wir haben in Anbetracht der ausserordentlichen Wichtigkeit und Dringlichkeit der Angelegenheit, mit den kompetenten und kompetente ten Persönlichkeiten hierüber Rücksprache genommen und seit Jahren die Ueberzeugung gewonnen, dass man höheren Ortes gegen die Einführung der Sonntagsruhe durchaus nicht ist.

In Folge der uns gewordenen Aufklärungen, die sammt und sonders die Einführung der Sonntagsruhe zusagten, wenn sich in irgend einer Weise gewisse Hindernisse beseitigen liessen, haben wir auch, als zuerst die Rede von dem Zigarren-Automaten war, die Gelegenheit ergriffen, denselben als Hilfsmittel umso mehr zu benützen, als der Zigarren-Automat sämtliche Hindernisse, welche der Einführung der Sonntagsruhe entgegenstanden, beseitigt. Wir liessen es uns auch nicht verdriessen die Funktion des Zigarren-Automaten und dessen praktisches Wirken in Oesterreich zu prüfen, und hatten auch, weil dort der Automat schon seit Jahresfrist vortrefflich funktionirt, die Automaten-Angelegenheit in all ihren Phasen mit Aufmerksamkeit verfolgt.

Zu unserer aufrichtigen Genugthuung wurden hier in der Hauptstadt, direkt unter Aufsicht und unter den Augen der Finanz-Direktion zwei Automaten aufgestellt, von denen einer sogar in dem Palais der hauptstädtischen Finanz-Direktion in ausgezeichnete Weise funktionirte. Aus dem Grunde hatten wir auch gehofft, dass sowohl der Einführung des Automaten, wie auch diejenige der Sonntagsruhe nun nichts mehr im Wege stünde. Indess kam die Sache anders. Der Automat wurde nicht angenommen und nicht eingeführt, weil angeblich das österreichische Finanz-Ministerium das Gutachten abgegeben haben soll, dass dessen Einführung unpraktisch wäre, dass der Automat nicht zweckmässig und dgl. mehr. Selbstverständlich haben wir hierüber Erkundigungen eingezogen und

das schon deshalb, weil es uns nicht einleuchten wollte, dass das österreichische Finanz-Ministerium eine solche Auskunft ertheilt, nachdem dort die Aufstellung der Automaten von Tag zu Tag verlangt, begehrt und dringend gewünscht wird, nachdem ferner sowohl das Publikum, wie auch die Verschleisser den Automaten über alle Massen loben. Ueber unsere Anfrage wurde uns mitgetheilt, dass das österreichische Finanz-Ministerium eine schlechte Auskunft über den Automaten niemals abgegeben hat, im Gegentheil ist es mit dem Funktioniren dieser Maschinen äusserst zufrieden.

Leider ist es uns nicht bekannt, wieso und durch wen von der Einführung des Automaten bei uns abgerathen wurde.

Wir zweifeln übrigens auch daran, dass dies geschehen sei und nehmen vielmehr an, dass man bei uns weit lieber den alten und jetzt im Gebrauche bestehenden Zustand zugeneigt ist, als eine Neuerung einzuführen, die sowohl dem Fortschritte, als auch dem Zwecke, dem sie dienen sollte, vollständig Rechnung tragen würde. Der Automat, als das einzige, beste Aushilfsmittel jene kleinlichen Bedenken, die man gegen die Einführung der Sonntagsruhe hegt, zu zerstreuen, er entspricht in Oesterreich und in Wien vollständig seinem Zwecke. Diese Meinung ist nicht nur die Unsere, sondern diejenige sämtlicher dabei in Betracht kommenden Faktoren, in erster Reihe daher die des österreichischen Finanz-Ministeriums. Soviel wollen wir vor der Hand konstatirt haben. Und ob das kön. ung. Finanz-Ministerium den Automaten einführt oder nicht, ob es denselben für zweckmässig hält oder nicht, Eines ist sicher und zwar das, dass der Hinweis auf die Erfolglosigkeit desselben in Oesterreich nicht stichhältig ist.

Die Sonntagsruhe wird nicht eingeführt, einzig und allein bei den Tabak-Verschleissern. Warum? Nun, wer das beantworten könnte! Leicht, spielend leicht hat es Derjenige, der ein Motiv abzugeben hat in einer Sache, wie es diese ist, zumal kein Mensch in die Zukunft zu schauen vermag. Man sagt, dass die Einführung der Sonntagsruhe den Konsum von Zigarren, Zigarretten und Tabak vermindern wird. Wer kann das mit Bestimmtheit behaupten? Ist es nicht möglich, dass sich sämtliche Raucher ihren Vorrath an Zigarren früher anschaffen? Ist es nicht möglich, dass die Kaffeehäuser und Restaurants als Nothtrafiken an Sonntagen frequentirt würden? Wer hätte in diesem Falle den Schaden? Der Staatsschatz? Nie und nimmer! Dieser würde in gar keinem Falle etwas verlieren. Wenn von einem Schaden gesprochen werden kann, so kann er höchstens den Trafikanten treffen, ihn, der das gute Recht hat, sich gleich anderen Menschen einen Tag in der Woche auszuruhen.

Wir haben erst kürzlich, den Zustand geschildert, welcher dormalen durch die Nichteinführung der Sonntagsruhe herrscht. Hunderte von Trafiken sperren ihre Läden trotz des Verbotes und kümmern sich wenig darum, was die Verschleissvorschriften sagen; andere, minder malcontante Elemente, verbarikadieren ihre Geschäftsläden an Sonntagen mit Kisten und Stühlen und etabliren in den Gassen die sogenannten Sonntagstrafiken, bei deren Anblick jedem Vorübergehenden die Schamröthe ins Gesicht steht. Und wie denn nicht! Ist es nicht ein Skandal, wenn freie, steuerzahlende Bürger eines Landes genöthigt sein sollen, etwas zu thun, was die Staatsgesetze ausdrücklich verbieten? Ist es nicht eine Schmach, wenn Geschäftsleute dazu verhalten werden können, an Sonntagen ihre Waare auf die Gasse hinaustragen und feilbieten zu müssen? Muss nicht jeder Fremde, der dieses Treiben mitansieht, wähen, dass wir weit, weit zurück sind gegen andere Kulturvölker, muss er nicht glauben, dass bei uns die Armuth in einer solch entsetzlichen Weise herrscht, dass die Menschen genöthigt sind, den einzigen Ruhetag in einer solch unwürdigen Weise zu verbringen.

Man führt die Sonntagsruhe nicht ein! Mein Gott, was sollen denn Diejenigen thun, denen ein paar Groschen Verdienst vom Staate zugemessen worden sind, Groschen, welche im strengsten Sinne des Wortes im Schweisse des Angesichtes verdient werden. Man zwingt die Leute in jedem Falle die Gesetze zu verletzen, ob sie ihr Geschäftslokal offen halten oder ob sie dasselbe unberechtigterweise schliessen. Wir fragen: Ist das auch wohlgethan? Hat nicht der Staat selbst dann, wenn ihm auch ein Nachtheil daraus erwünnsche, die Pflicht und Schuldigkeit darauf zu achten, dass die vom Parlamente geschaffenen und von Sr. Majestät dem König sanktionirten Gesetze auch strikte befolgt werden? Und wir fragen ferner: Ist das Gesetz, welches die Sonntagsruhe anbefiehlt, kein solches? Kann und darf sich das Finanz-Ministerium über das Gesetz stellen?

Staatsmännische Weisheit, gepaart mit Gerechtigkeit, mögen auf diese Fragen antworten. Wir unterlassen es, denn uns dringt sich unwillkürlich dabei der Gedanke auf, dass die Angelegenheiten der Tabak-Verschleisser den Grossen und Mächtigen nicht wichtig genug scheinen, als dass sie sich mit diesen beschäftigen sollten. Jawohl, der Trafikant, der Tabak-Verschleisser zählt zu den Parias der menschlichen Gesellschaft. Um ihn kümmert man sich weit weniger, als um den letzten Handlanger im Staate. Die Nichteinführung der Sonntagsruhe spricht zu deutlich dafür, denn wahrlich, noch niemals hat es ein gerechteres Verlangen, einen gerechteren Wunsch gegeben, als es dieser ist, den die Tabak-Verschleisser seit nahezu acht Jahren zum Aus-

druck bringen, Man kann Menschen Vieles und Manches vorenthalten; man kann ihnen den Verdienst schmälern, die Nahrungsmittel vertheuern, den Brotkorb höher hängen, niemals aber darf man Menschen ihrer Freiheit berauben und ihnen das bische Luft vorenthalten, welches zum Leben in erster Reihe nothwendig ist.

Die Sonntagsruhe wird nicht eingeführt! Sagen wir zu unserem Troste, dass dies nur vorläufig die Absicht ist, dass sie dennoch und immerhin eingeführt werden wird, eingeführt werden muss. Denn es kann nicht angehen, dass 42000 Staatsbürger des Landes die Wohlthat eines Gesetzes nicht geniessen sollen, das jedem Bürger dieses Landes gewährleistet ist. Freilich, vor der Hand sind die Aussichten gar t.übe.

Wir zweifeln gleichwohl nicht daran, dass Recht Recht und Gesetz Gesetz bleibt und dass beide, ob früher oder später den Sieg davon tragen müssen. Allerdings mangelt es diesem unglückseligen Berufszweige an einer inneren Organisation, die einzig und allein im Stande wäre, dem Gesetze, sowie dem Rechte Geltung zu verschaffen; allein, da dies vorläufig nicht der Fall ist, so müssen sich Diejenigen, welche seit Jahren die Einführung der Sonntagsruhe ersehnen, darauf beschränken, dass die Feder jene Faktoren endlich einmal aufrütteln, die berufen wären, hier dem Schwachen beizustehen. Wir haben Handelskammern, zu deren Erhaltung die Trafikanten ebenso redlich ihre Heller beitragen, wie alle anderen Handels- und Gewerbetreibende.

Wo sind sie diese Handelskammern? Wäre es nicht ihre Pflicht hier energisch einzuschreiten? Wir fordern die Handels-

welt, beziehungsweise deren Vertreter im Lande auf, sich der Sache ihrer Mitglieder anzunehmen. Wir fordern sie umso mehr dazu auf, als gerade sie dazu berufen sind, ihre objektive, wie praktisch werthvolle Meinungsabgabe zu äussern. Hier handelt es sich um einen sehr bedeutenden Theil der Geschäftsleute des Landes, hier muss energisch eingeschritten und dem Rechte zu seinem Rechte verholfen werden. Die Trafikanten des Landes sind Geschäftsleute, wie alle anderen und es will uns bedünken, dass kein Unterschied gemacht werden kann, ob Jemand mit einer Waare handelt, die ein Privater oder der Staat erzeugt. Geschäft bleibt Geschäft, Handel bleibt Handel und die Handelskammern sind diejenigen, welche bestrebt sein müssen, alles, was den Handel irgendwie bedrückt oder schadet, zu entfernen, alles, was den Geschäftsleuten unrechtmässig aufgebürdet wird, zu saniren. Die Nichteinhaltung der Sonntagsruhe, diese aufgedrungene Arbeitsleistung ist eine derartige Fessel. Sie mit allen Mitteln, welche das Gesetz gestattet, zu beseitigen, ist Aufgabe der Handelskammern. Und so erwarten wir denn auch schon in allernächster Zeit, dass diese Körperschaften sich der Angelegenheit wärmstens annehmen, wie wir auch von denjenigen unserer geschätzten Leser, welche Mitglieder dieser Kammern sind, erwarten, dass sie in denselben ihre diesbezüglichen Anträge stellen werden. Zu klar und deutlich, zu berechtigt und selbstverständlich ist der Wunsch und die Bitte um Einführung der Sonntagsruhe, als dass es nothwendig wäre, dieselbe hier an dieser Stelle noch des Weiteren zu motiviren.

Vermischtes.

Einführung eines neuen Lokal-Gütertarifes.

Am 1. Juni 1900 tritt auf sämtlichen Linien der kön. ungarischen Staatseisenbahnen ein neuer Lokal-Gütertarif und ein neuer Kilometerzeiger ins Leben, der folgende wichtige meritorische Aenderungen, beziehungsweise Ergänzungen enthält: 1. Im Verkehr zwischen den Stationen der Linie Székesfehérvár (excl.) Tüskevár, beziehungsweise Székesfehérvár (excl.) Gyanafalva-Landesgrenze einerseits und den über Adony-Szabolcs hinaus gelegenen Stationen der kön. ungar. Staatseisenbahnen andererseits gelangen in Folge der gemeinsamen Benützung der Linie Székesfehérvár—Adony—Szabolcs der Fehér- und Tolnávármegyeer Lokaleisenbahn die über die genannte Linie sich ergebenden kürzeren Kilometerentfernungen, beziehungsweise die auf Grund derselben — unter Hinzurechnung einer Zuschlagsgebühr von 6 Hellern per 100 Kilogr. — durchgerechneten Frachtsätze zur Anwendung. 2. In den über die Linie Sziszek—Zágráb der Südbahn instrahirenden Verkehren wurden die bisherigen Kilometerentfernungen um vier Kilometer gekürzt und die Frachtsätze dementsprechend berechnet. 3. Die Kilometerentfernungen, beziehungsweise Frachtsätze der Stationen Buda-Császárfüüdö-kitérő, Ó-Buda und O-Buda-Filatorigát wurden infolge Einstellung des Güterverkehrs auf der rechtsufrigen Ringbahn und der hiedurch bedingten Leitung des Verkehrs dieser Stationen über Budapest Angyalföld über diesen Uebergangspunkt berechnet, wodurch im Verkehr obgeannter Bahnhöfe mit den Stationen des donau-rechtsufrigen Gebietes und der Südbahn eine geringfügige Frachterhöhung, im Verkehr mit den Stationen der Linien Budapest—Marchegg, Galánta—Zsolna und deren Seitenlinien hingegen eine Frachtverminderung eintritt. Im Verkehr mit den Stationen der übrigen Linien erleidet die Gebührenberechnung keine Aenderung.

„LE GRIFFON“

„LE SUBLIME“

anerkannt bestes und feinstes echt französische
ZIGARETTENPAPIER.

Unentbehrlicher Artikel in den k. u. Tabak-Gross- und Kleintrafiken!

LOHNENDER VERSCHLEISS,
weil von Jedermann verlangt.

GENERAL-DEPOT:

GOLDZIEHER GÉZA

Budapest, V., Sas-utca 29. szám.